

بخش دهم

عکس خبری

عکسهای خبری در مطبوعات از جهات بسیار حائز اهمیت هستند. عکس به عنوان یک وسیله بیان از طریق ارتباط بصری و غیر کلامی با مخاطبان ارتباط برقرار می کند، از اینرو نمی تواند به طور کامل عناصر خبر را (که، کی، کجا، چه، چرا، چگونه) به خواننده برای درک مفاهیم خبر منتقل کند. اما عکس با به کارگیری فرهنگ تصویری خوانندگان و نمایش بخشی از فضای رویداد خبری، می تواند به درک و تجسم بهتر عناصر خبر کمک کند.

وقتی که عکس خبری در ارتباط با رویدادی چاپ می شود، چون خبر کامل تنظیم شده است و عناصر خبر را در خود دارد، بنابراین از نظر انتقال عینی فضای رویداد به درک متن خبر و ارتباط بهتر خواننده با مطلب کمک می کند. در واقع عکسهای خبری که همراه اخبار و گزارشها در مطبوعات به چاپ می رسند، به گونه ای خبر را کامل می کنند، به شرطی که خبر با توجه به اصول علمی روزنامه نگاری و خبر نویسی صحیح تنظیم شده باشد. وقتی که خواننده خبر را می خواند، عکس به او کمک می کند تا فضای رویداد خبری را عیناً آنطور که به شکل مستند ضبط شده است رؤیت کند، و تصویری واقعی از مکان رویداد مورد بحث در خبر را در ذهنش، به تصور در آورد. عکس خبری در مطبوعات مانع از این می شود که خواننده خود فضای رویداد را تجسم کند. چون محل واقعه و آثار واقعی رویداد خبری را عکس نشان می دهد. در واقع عکس خبری جزئی از فضای واقعی را که خبر در آن رخ داده است، نشان می دهد. برای مثال وقتی که خواننده خبر آتش سوزی در دانشگاه تهران و یا در

کوی دانشگاه را بدون عکس می‌خواند براساس اطلاعاتی که خبر با تشریح رویداد به‌او می‌دهد، بناچار بر مبنای فرهنگ تصویری خود فضای عینی رویداد خبری را پیش خود مجسم می‌کند. بنابراین می‌توان گفت که در چنین حالتی به تعداد خوانندگان خبر، هر کس فضای رویداد مورد بحث را به شکلی که خود قدرت تجسم آن را دارد تصور می‌کند. اما اگر خبر آتش‌سوزی همراه با چند عکس خبری دقیق چاپ شود، آن وقت خوانندگان به‌طور یکسان فضای واقعی رویداد را براساس اطلاعات بصری، که عکس به آنان می‌دهد، پیش خود تجسم می‌کنند، و بهتر موضوع خبر و چگونگی کم‌وکیف آن را درک می‌نمایند، به‌طوری که می‌توان گفت که عکس خبری در موارد بسیاری کامل‌کننده اخبار و گزارشهایی است که بیشتر ابعاد عینی دارند.

حال اگر عکس خبری بدون مطلب و خارج از حیطه مطبوعات دیده شود چه اتفاقی می‌افتد؟ در این مورد از آنجا که لحظه ثبت‌شده در عکس، بدون متن خبر، تنها مربوط به موضوع و محتوای عکس می‌شود، بنابراین عکس بدون آنکه بخواهد چگونگی یک رویداد خبری را مطرح کند، مستقلاً در قالب ارتباط بصری و غیر کلامی مفاهیم خاص خود را در چارچوب بیان تصویری به خواننده منتقل می‌نماید. در واقع عکس خبری بدون مطلب، به‌عنوان یک پیام بصری، به بیننده اجازه می‌دهد که برداشتی کاملاً آزاد از تصویر داشته باشد و براساس فرهنگ تصویری خود، و میزان شناخت آن تصویر، استنباط شخصی خود را داشته باشد. برای مثال، در عکس خبری ساختمانی در حال سوختن دیده می‌شود. مادری دارد از پنجره کودکش را برای مأموران نجات که در پایین ایستاده‌اند پرت می‌کند- کودک روی هوا، مادر نگران، و...- حال اگر این عکس به همراه تشریح ماجرای آتش‌سوزی در روزنامه چاپ شود، موجب می‌شود که خواننده با درک جزئیات خبر، خود را کاملاً در محل حادثه احساس کند.

اما اگر خواننده همین عکس را در آلبوم یک عکاس ببیند، بدون اطلاع از چگونگی ماجرا، براساس فرهنگ تصویری خود مفاهیم دیگری را از عکس درک می‌کند. زیرا عکس در حدود فرهنگ دیداری خود به‌عنوان یک تصویر، مستقلاً

با بیننده ارتباط برقرار کرده است و مفاهیمی از قبیل ترس، وحشت از مرگ، فداکاری، عشق مادر به فرزند، جدال با مرگ و مانند آنها را بیننده برمبنای فرهنگ تصویری و قوه درک بصری خود برداشت می‌نماید.

مطرح‌شدن عناصر خبر در مطبوعات و به‌طور کلی تشریح چگونگی روی دادن یک واقعه، عکس خبری را در قالب اطلاعاتی که متن خبر به خواننده می‌دهد محدود می‌کند و ارتباط بصری او را با تصویر، تنها در حیطه ارتباط مکتوب با مطبوعات هدایت می‌کند. عکس خبری به همراه مطلب، نمی‌تواند با خواننده جدا از متن خبر ارتباط برقرار کند. به‌همین خاطر عکس خبری همواره مکمل خبر و در ارتباط با اخبار مطبوعات است. یعنی که مخاطب خبر، عکس را خوب می‌فهمد و از عکس، مطلب خبری را به‌طور جامع دریافت می‌کند. بنابراین اهمیت عکس در نشریات دانشجویی و همچنین اهمیت بهره‌برداری از ارتباط بصری و نقش آن در انتقال مفاهیم از طریق ارتباط مکتوب با مخاطبان روشن می‌شود.

راهپیمای روز قدس

• **عکس وقتی در نشریات دانشجویی چاپ می‌شود جنبه خبری پیدا می‌کند:** وقتی که عکس در روند ارتباط جمعی از طریق مطبوعات تکثیر می‌شود، جنبه خبری پیدا می‌کند. به بیان دیگر تا زمانی که عکس تکثیر نشده است، جنبه خبری ندارد و تنها در قالب ارتباط بصری با مخاطبان ارتباط برقرار می‌کند. از این جهت در عکاسی خبری به نکات مهمی از جمله اهداف عکس و چگونگی نحوه ارائه آن باید توجه شود. اگر قرار است که عکس به همراه مطلب خبری چاپ شود باید حتی‌الامکان واقعه خبری را از زوایای مختلف با توجه به عناصر و نکات مهم خبر ارائه دهد. نه اینکه عکاس خبری، از طریق عکس خبری رویداد خبری را از دیدگاه خود تحلیل و تفسیر نماید. عکاسان خبری موفق، کسانی هستند که به هنگام ضبط لحظات خبری، ماهرانه در کنار بیان هنری و مستند واقعه خبری، احساسات درونی خود را در جهت هرچه بهتر بیان کردن ابعاد حقیقی رویداد خبری به کار می‌گیرند. و از طریق عکس، تصویری واقعی از رویدادهای اجتماعی به خوانندگان مطبوعات ارائه می‌دهند.

نشست خبری مسئول سازمان بسیج دانشجویی

• **چگونه ابعاد متعدد یک رویداد خبری را با عکس ارائه دهیم؟**
عکاس خبری در اصل مثل یک کارگردان سینماست. او باید تمام نکات رویداد

خبری را مثل یک صحنه فیلمبرداری در نظر بگیرید. وقتی که کارگردان سینما وارد صحنه می‌شود چه می‌کند؟ او به نکات زیر توجه می‌کند: ابتدا نمای عمومی / Over All از صحنه می‌گیرد تا کل فضای صحنه را به تماشایی نشان دهد. در این نمای عمومی ابعاد موضوع را در رابطه با صحنه برای تماشایی مشخص می‌کند. برای تنوع بیشتر، با نزدیک شدن به سوژه و گرفتن نماهای نزدیک / Close Shot و نماهای درشت / Close Up تماشایی را به داخل صحنه می‌برد. در واقع او نمی‌خواهد تماشایی چیزی را از دست بدهد. او می‌خواهد که تماشایی همه اتفاقات داخل صحنه را ببیند. در نتیجه از کل به جزء می‌رود و نشان می‌دهد تمام اجزای صحنه تماشایی را در جریان رویدادهای داخل صحنه قرار می‌دهند. در نماهای متوسط / Medium Shot وقایع را از نزدیک نشان می‌دهد.

کارگردان سینما ضمن ساختن یک فیلم پرخرج برای هر کدام از نماها / Shots ارزشی متناسب قائل است. اگر هر کدام از آنها را از دست بدهد، هم از نظر هنری و هم از نظر مادی لطمه می‌بیند زیرا که تمام عوامل صحنه آماده بوده است، بازی هنرپیشه‌ها هم انجام گرفته است و کلیه عوامل فنی هم در خدمت او بوده است.

• عکاس خبری مثل کارگردان سینماست

عکاس خبری باید مثل یک کارگردان فکر کند. به مکان واقعه خبری بیندیشد و به عنوان فضای اصلی و عمومی با نماهای مختلف، فضا و مکان رویداد خبری را نشان دهد. در عین حال راه را برای ورود به تصاویر درشت و نزدیک از رویداد خبری فراهم نماید. با توجه به این نکته مهم که عکاس خبری فرصت کوتاهی دارد و اصلاً امکان‌پذیر نیست که صحنه واقعه خبری دوباره تکرار شود، زیرا که تکرار تصویربرداری / Reshot در حرفه عکاسی خبری وجود ندارد، بنابراین وقتی که واقعه خبری روی می‌دهد، عکاس خبری باید کاملاً آگاه باشد و مثل یک کارگردان باتجربه از ابعاد مختلف رویداد خبری عکسبرداری کند. و از صحنه خبری مثل یک کارگردان خوب بهره‌برداری نماید.

• نماهای عمومی در عکاسی خبری

نماهای عمومی از رویداد خبری، کل محل وقوع رویداد را مشخص می‌کنند. اگر خواننده روزنامه خود به بطن واقعه بیاید و از نزدیک شاهد یک ماجرای خبری باشد چه می‌کند؟ ابتدا در میان جمعیت می‌ایستد و چشم‌هایش را به این طرف و آن طرف می‌اندازد، سرش را به اطراف می‌گرداند تا کل واقعه را ببیند. نماهای عمومی از رویداد خبری یک چنین دیدی را به خواننده (در منزل) می‌دهند. یعنی به خواننده اجازه می‌دهند که خودش را در محل حادثه مجسم کند. باید توجه داشت که برای بعضی از رویدادها، یک نمای عمومی، کل موضوع خبری را با یک عکس به خواننده منتقل می‌نماید، مثل تصور از ساختمانی که فرو ریخته است که البته این امر بستگی به موضوع خبر دارد. ولی هیچگاه توصیه نمی‌شود که در عکاسی خبری از رویدادها تنها به گرفتن یک عکس از نمای عمومی اکتفا شود.

• اندازه نماهای عمومی

رویداد خبری به ما می‌گوید که چه نمایی لازم داریم. گاه صحنه کلی رویداد یک دانشکده است. گاه یک کلاس و گاه یک دانشگاه موضوع رویداد است. معمولاً نمای عمومی به خوانندگان نشان می‌دهد که واقعه خبری در کجا و کی رخ داده است. داخل یک ساختمان، حومه شهر، کنار دریا، درون کوچه، میان پارک، و همچنین از نظر زمانی روز و شب رویداد خبری را مشخص می‌کند. نمای عمومی وضعیت رویداد را به‌طور نسبی نشان می‌دهد. برای مثال، اگر صحنه یک تجمع صنفی دانشجویی را به‌عنوان یک رویداد خبری تصور کنیم، خواننده با دیدن محل قرارگیری افراد در عکس، فضای کل رویداد را پیش خود مجسم می‌کند. همچنین نمای عمومی به او اجازه می‌دهد تا خوب قضاوت کند و به رابطه حضور تعداد افراد در ماجرای خبری آشنا شود، و بهتر فضای پرداخت‌شده در متن خبر را دریافت کند.

• زاویه دوربین در نماهای عمومی

به‌طور کلی زاویه دوربین از بالا / Angle High در این نوع عکسها مورد استفاده خوبی دارد. وقتی که عکاس خبری به یک رویداد خبری می‌رسد، چه باید بکند؟

قبل از هر چیز باید مشخص کند که چه اتفاقی دارد می‌افتد. دنبال جایی بگردد که امکان دسترسی او را به اصل موضوع بهتر فراهم کند. اگر رویداد در کلاس رخ داده است، فوراً باید یک صندلی زیر پای خود بگذارد، تا بتواند از میان افرادی که در کلاس هستند جایگاه رویداد را برای مثال در وسط کلاس ببیند. در فضای آزاد می‌تواند از جایی بالا برود تا از آنجا دیدی بهتر از همه کسانی که در رویداد جمع هستند، داشته باشد.

ویژگی‌های عکس خبری^۱

۱. قدرت تجسم و عینیت بخشی بالاتر داشته باشد، زیرا اینگونه عکس‌ها صحنه را برای خواننده واقعی‌تر می‌کند به گونه‌ای که خواننده خود را ناظر بر آن رویداد می‌بیند.

۱- قلندری امیر هوشنگ، روزنامه نگاری در نشریات دانشجویی، چاپ اول، فراز اندیش سبز، پاییز

بدرقه رئیس
جمهور در سفر
به نیویورک

دیدار جهادگران بسیج سازندگی با رهبر معظم انقلاب اسلامی

۲. حالت احساسی و هنری داشته باشد؛ عکس باید بتواند در حالت‌های مختلف برخورد و رفتار عوامل رویداد را با زاویه مناسب به صورت هنری و حرفه‌ای به تصویر بکشد و با خواننده ارتباط نزدیک تر برقرار می کند.

فاجعه سیل پاکستان

۳. از عکسهای عامه پسند استفاده شود؛ عکسهایی که احساسات، تمایل و هیجان مخاطب را برانگیزد و مورد توجه مخاطبان قرار گیرد. عکسهای عامه پسند در مطبوعات از اهمیت بیشتری برخوردار هستند.

Photo : Mohammad Kazempour

FAIRS NEWS AGENCY

نمای اینگونه عکس‌ها هر چه درشتتر باشد ارتباطی که با احساس مخاطب برقرار می‌کند، بیشتر است. رویدادها و موضوعات مختلف می‌تواند سوژه عکس باشند. افتتاح مجتمع آموزشی، شخصی که در جشنواره یا تجمع دانشجویی در حال سخنرانی است، کنفرانس خبری و....

شرایط عکس ایده آل

بزرگ کردن عکس: هر چه عکس بزرگ تر باشد حالت واضحتر و طبیعی از چهره و صحنه رویداد را به نمایش میگذارد و لذا از تاثیرگذاری و جذابیت بیشتری برخوردار است اما بزرگ شدن بیش از اندازه عکس نیز می‌تواند به اصول حرفه‌ای نشریه آسیب برساند.

کادره کردن عکس: در یک تصویر ممکن است برای مشخص و برجسته تر کردن قسمت مورد نظر، اطراف سوژه را در عکس حذف نمایند. در این صورت با بزرگ نمایی سوژه اصلی تصویر را شفاف و واضحتر می کنند که با هدایت تمرکز ذهن خواننده، به انتقال بهتر، زیبایی و جذابیت بیشتر پیام میافزایند.

تناسب حالت عکس و موضوع: باید با توجه به موضوع و روح کلی مطلب، عکس را انتخاب کرد. به عنوان مثال اگر مطلب در مورد واکنش تند دانشجویان در خصوص هتک حرمت به قرآن باشد نباید تصویری از شادی دانشجویان برای آن خبر انتخاب کرد. بلکه باید متناسب با موضوع تصویر انتخاب شود. همچنین عکس باید مرتبط و مکمل متن خبر باشد.

تجمع اعتراض آمیز دانشگاهیان دانشگاه تهران

انواع شرح عکس:

غبار رویی از مزار شهدا در هفته دفاع مقدس

Borna News Agency

Photo: Mohammad Delikash

مراسم آغاز سال تحصیلی ۸۹-۹۰

جلسه پرسش و پاسخ رییس جمهور با مدیران و سردبیران شاخص رسانه های آمریکا

ارسال کمک‌های مردم ایران به سیل‌زدگان پاکستان

تشییع پیکر شهدای حادثه‌ی تروریستی مهاباد

مراسم فارغ التحصیلی دانش آموزان دانشگاه انتظامی

ثبت نام دانشجویان جدیدالورود دانشگاه تربیت مدرس

تجمع دانشجویان مقابل سفارت سوئیس

بازدید راهیان نور غرب کشور از یادمان شهدای عملیات مرصاد

نشست تشکل های دانشجویی و فعالان فرهنگ و هنر با وزیر ارشاد

مراسم تودیع و معارفه رئیس دانشگاه صنعتی شریف

صعود پیروزمندانه دانشجویان بسیجی به قله «موستاق آتا» چین

بازدید مسئول سازمان بسیج دانشجویی از شبکه خبر دانشجو در روز خبرنگار

دیدار مسوولان دفتر نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه ها با رهبر انقلاب

مراسم بدرقه کاروان های عمره دانشجویی

مراسم بدرقه دانشجویان جهادی با حضور سردار نقدی

بازدید وزیر علوم از حوزه امتحانی کنکور در دانشگاه علم و صنعت